© Copyright 2013 Dagblad De Limburger / Limburgs Dagblad.
Het auteursrecht, ook ten aanzien van artikel 15 AW, wordt
uitdrukkelijk voorbehouden. Woensdag, 19 november 2014

NIEUWE WEBSITE MAASTRICHTS DIALECT

De taol heeft de toekomst

In het Theater aan het Vrijthof werd gisteren **de nieuwe dialectwebsite www.mestreechtertaol.nl** gepresenteerd. Niet alleen een naslagwerk, maar ook een nieuwe toekomst voor 't Mestreechs.

door **Stefan Gybels**

Taol, taole, täölke. Afkomstig van het vroegmiddelnederlandse 'tale'. Of zoals in het Sermoen, de oudste Maastrichtse dialecttekst uit 1729 al te vinden is, 'taul'. *Mien/m'n taol, dien/d'n taol, eus taol.* Rijmwoorden: *daol, dwaol, kraol, kwaol, paol.* Maar ook: *digitaol, begienesjaol en intercontinentaol.* De nieuwe website www.mestreechtertaol.nl is een onuitputtelijke informatiebron over het Maastrichts dialect. Gisteren presenteerde Roger Weijenberg, de man achter de site, zijn meesterstuk. Of beter nog: zijn monnikenwerk. *'t Mestreechs* als gestandaardiseerd naslagwerk. Drie jaar lang was hij bezig met de website. Nam er zelfs onbetaald verlof voor op. „Toen ik eenmaal bezig was, kwam het ene na het andere idee", zegt Weijenberg.

De Maastrichtenaar ontwierp in 2007 een digitale dictionaire voor taalgenootschap Veldeke Mestreech, die ook opdrachtgever en financierder van de nieuwe site is. Achterliggende gedachte: het opzoeken van Maastrichtse woorden versimpelen, en ook aantrekkelijk maken voor de jeugd. Weijenberg had toen al ideeën om dat digitale naslagwerk uit te breiden. En hoe. In de nieuwe site zijn de dialectboeken *De Nuie Mestreechsen Dictionair, 't Dictionairke vaan 't Mestreechs, Good en Geisteg gezag, Mestreechs eus Moojertaol en 't Verhaol vaan eus Taol* gedigitaliseerd. Bijna 25.000 trefwoorden zijn te vinden, allemaal voorzien van meervoud, verkleinwoord, herkomst, de grammatica, rijmwoorden en spreekwoorden met het betreffende woord. Weijenberg tikte zich bijna letterlijk de vingers blauw om alle woorden een plekje te geven. En ontdekte en passant ook dat er hier en daar gaten zitten in wat er tot nu toe aan naslagwerk beschikbaar is. „Zo is de *Nuien Dictionair* lang niet volledig", zegt hij. „Een prachtig naslagwerk, alle lof voor de samenstellers, maar bij het ene woord staat wél het geslacht, bij het andere weer niet. Dat heb ik allemaal aangepast. Mestreechtertaol.nl moet compleet zijn."

Het inkloppen van de woorden was vooral tijdrovend, het echte onderzoekswerk kwam bij de uitspraak. Weijenberg besloot het International Phonetic Alphabet (IPA) te gebruiken, wat redelijk uniek is voor een dialect. „Maar ik had een goed uitspraaksysteem nodig om de rijmwoorden te kunnen toevoegen", zegt Weijenberg. Al doende ontdekte hij dat er zelfs in het wetenschappelijk onderzoek 'The dialect of Maastricht' van Carlos Gussenhoven en Flor Aarts wat hiaten zitten. „Sommige klanken staan er niet in", zegt Weijenberg. „Iets dat Gussenhoven en Aarts, met wie ik veel heb samengewerkt, zeer interesseerde. Daarom werken we nu aan een nieuw wetenschappelijk artikel." Het zijn vooral interessante bijkomstigheden bij zijn hoofdtaak: de nieuwe website, die overigens ook als app voor de smartphone te krijgen is. „De papieren naslagwerken zijn óf redelijk prijzig, óf niet meer te verkrijgen. Deze site moet een laagdrempelig en gratis alternatief bieden." Doel: *'t Mestreechs* levendig houden. Weijenberg: „Daarbij hoop ik dat we jongeren meer gaan aanspreken. Ik merk dat de jeugd op sociale media en in sms'jes bijvoorbeeld al volop Maastrichts schrijft. Niet perfect, maar ach, het gaat erom dát ze het doen. Met de site hopen we dat het aantrekkelijker wordt iets op te zoeken." Met een knipoog: „We hebben alle woorden erop staan en hebben geen ethische pretenties. Dus ook de woorden van de *dialectplenkskes* met *sjampwäörd*." Met de nieuwe site heeft de *taol* de toekomst. *'t Mestreechs* loopt voorop. Of, zoals het in het Sermoen al te lezen was: „*Ich sal uch bewiesen, dat et Mastreegs de beste van alle de taulen is.*"

Roger Weijenberg was drie jaar bezig aan www.mestreechtertaol.nl foto **Loraine Bodewes**

